

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	603
Land:	Afghanistan
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Afghanistan: Generell sikkerhet og veisikkerhet
Udgivet:	20. november 2015
Optaget på baggrundsmaterialet:	26. januar 2016

Temanotat

Afghanistan: Generell sikkerhet og veisikkerhet

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

Informasjonen som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

SUMMARY

After the withdrawal of the international forces, the conflict pattern in Afghanistan has changed. The insurgency has altered from conducting guerilla fighting to conventional warfare. They fight for territories and several urban centers have been captured by Taliban in recent months. In most cases, the centers were recaptured by the Afghan security forces within hours or days. Armed clashes account for over 50 percent of the registered security incidents across the country and for 30 percent of the civilian casualties.

Mullah Omar's death and the subsequent change of leadership have led to fragmentation in the Taliban. The division has resulted in some groups pledging allegiance to the Islamic State (IS). Still, IS plays a limited role in the Afghan insurgency and is only present in a small geographical area.

A large percentage of the security incidents in Afghanistan take place close to or on the roads. Civilian travelers may be exposed to crossfire, illegal check-points and IEDs (improvised explosive devices).

SAMMENDRAG

Etter tilbaketrekkingen av de internasjonale styrkene, har konfliktmønsteret i Afghanistan endret seg. Opprørsbevegelsen har gått fra å drive geriljavirksomhet til konvensjonell krigføring. Det er kamp om territorier og flere urbane sentre har falt til Taliban de siste månedene. I de fleste tilfellene blir sentrene gjenerobret av afghanske sikkerhetsstyrker i løpet av timer eller dager. Bakkekamper utgjør over 50 prosent av de registrerte sikkerhetshendelsene i landet og forårsaker 30 prosent av de sivile tapene.

Mullah Omars død og det påfølgende lederskiftet, har medført splittelse i Taliban. Fragmenteringen har resultert i at enkelte grupper har sverget troskap til Den islamske staten (IS). Fortsatt spiller IS en begrenset rolle i det afghanske opprøret og er bare til stede i et geografisk avgrenset område.

En stor andel av sikkerhetshendelsene i Afghanistan skjer på veinettet. Sivile veifarende kan utsettes for kryssild, illegale veisperringer og IEDer (Improvised Explosive Devices).

INNHold

1. Innledning	5
2. Generelle trekk ved sikkerhetssituasjonen	5
2.1 Geografisk utvikling av konflikten	6
2.2 Mindre sesongmessige variasjoner	7
2.3 Lederskifte i Taliban	7
2.3.1 Mullah Akhtar Mohammad Mansoor	8
2.3.2 Fragmentering av opprøret	8
2.4 Den islamske staten (IS)	9
3. Myndighetskontroll	10
3.1 Sikkerhetsstyrkene	12
3.2 Urbane områder	13
3.2.1 Kabul by	14
3.2.2 Jalalabad by	15
3.2.3 Herat by	15
3.2.4 Mazar-e Sharif	16
4. Veisikkerhet	16
4.1 Ulike trusler på veinettet	17
4.1.1 Kryssild	18
4.1.2 IEDer	18
4.1.3 Illegale veisperringer	18
4.1.4 «Massekidnapping»	19
4.2 Konkrete veistrekninger	20
4.2.1 Kabul - Jalalabad - Torkham	21
4.2.2 Kabul – Mazar-e Sharif	21
4.2.3 Kabul – Bamian	21
4.2.4 Kabul – Kandahar	22
4.2.5 Kabul – Jaghuri-distriktet	22
5. Referanser	24

1. INNLEDNING

Notatets hovedtema er den afghanske sivilbefolkningens sikkerhetssituasjon. En rekke forhold av ulik karakter setter rammene for sivilbefolkningens sikkerhet. Hovedfokuset er den alvorlige voldskonflikten mellom afghanske myndigheter og sikkerhetsstyrker på den ene siden, og ulike opprørsgrupper på den andre siden.

Befolkningens sikkerhetsutfordringer er forskjellig i ulike deler av landet, og det er betydelige forskjeller mellom urbane og rurale områder. Konkrete hendelser referert er valgt for å illustrere det generelle konfliktbildet i de ulike områdene. De er tenkt som eksempler, og notatet gir ikke en uttømmende oversikt over omfang av, eller type, sikkerhetshendelser som påvirker sivilbefolkningen.

I første del av notatet beskrives utviklingen i den generelle sikkerhetssituasjonen. I notatets siste del er det særskilt fokus på veisikkerhet og hvordan sivil ferdsel påvirkes av konfliktrelatert vold. Notatet er avgrenset til informasjon som referer seg til perioden fra og med januar til og med oktober 2015. Situasjonen i Afghanistan er uoversiktlig og i rask endring, både hva gjelder den generelle sikkerhetssituasjonen og muligheten for ferdsel på veinettet. Situasjonsbeskrivelsen i spesifikke områder har nødvendigvis ikke gyldighet utover perioden rapporten omhandler.

Dette notatet er basert på åpne kilder og Landinfos eget nettverk av etterrettelige kilder. Mye av informasjonen er innhentet i Kabul i september 2015 i møter med ulike kilder med bred erfaring fra ulike geografiske områder i Afghanistan. Informasjonen som ble formidlet av samtalepartnerne, er i all hovedsak entydig. I tilfelle det ble gitt motstridende eller avvikende informasjon og synspunkter, påpekes det særskilt. Under henvisning til at det kan være risikabelt å videreformidle sikkerhetsrelatert informasjon, ønsket mange av samtalepartnerne anonymitet. Disse ønskene er etterkommet.

2. GENERELLE TREKK VED SIKKERHETSSITUASJONEN

Landinfos samtalepartnere i Kabul i september 2015 var samstemte om at sikkerhetssituasjonen i Afghanistan er flytende, uoversiktlig og i stadig endring. I perioden med et sterkt internasjonalt militært nærvær var opprørsgruppene strategisk assymetrisk taktisk krigføring. IEDer¹, veibomber og selvmordsaksjoner var viktigste angrepsvåpen. I perioden etter utfasingen av de internasjonale ISAF-styrkene og overføringen av ansvaret for sikkerheten i Afghanistan til landets egne sikkerhetsstyrker, har konfliktmønsteret endret seg. Opprørsbevegelsen som tidligere primært hadde fokus på geriljavirksomhet, har nå gått i retning av mer konvensjonell krigføring og kamp om territorier. En kilde som følger sikkerhetssituasjonen tett, opplyste at det i perioden fra januar til og med august 2015 er registrert totalt om lag 15 500 konfliktrelaterte sikkerhetshendelser. Mer enn halvparten av disse (52 prosent) er væpnede sammenstøt (armed clashes). IEDer, som tidligere utgjorde en betydelig andel av hendelsene og forårsaket flest sivile tap, utgjorde i de første seks

¹ Improvised Explosive Devices.

månedene i 2015 kun 14 prosent av hendelsene og forårsaket 22 prosent av de sivile tapene. Til sammenligning var andelen sivile som mistet livet i bakkekamper 32 prosent (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 10).

UNAMA registrerer sivile som blir drept og skadet i konfliktrelatert vold i Afghanistan. I første halvår 2015 registrerte organisasjonen 1 592 drepte og 3 329 skadde. Tilsvarende tall i 2014 var 1 686 og 3 208 (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 1). UNAMAs registreringer indikerer således en marginal reduksjon i antall sivile drepte og en økning i antall skadde første halvår i 2015 sammenliknet med tilsvarende periode i 2014.

UNAMA påpeker at som følge av økningen i omfanget av bakkekamper, stiger andelen kvinner og barn som drepes og skades. Organisasjonen registrerte 320 drepte barn i første halvår 2015. Barn utgjør om lag en fjerdedel av de sivile tapene, hvilket representerer en økning på 14 prosent fra foregående år. Halvparten av barna ble drept eller skadet i forbindelse med bakkekamper (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 20). Til sammen ble 164 kvinner drept og 395 skadet i første halvår 2015; omtrent halvparten i kryssild (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 16).

Taliban ble av samtalepartnerne beskrevet å være forutsigbar med hensyn til hvem de angriper. Opprørerne har ikke interesse av å angripe sivile som sådan, og Taliban har en uttalt politikk om ikke å ramme sivile. En FN-kilde (september 2015) mente at opprørerne likevel ikke unnlater å aksjonere mot prioriterte mål, selv om det innebærer risiko for høye sivile tap.

Hovedmålet for opprørernes angrep og aksjoner er afghanske sikkerhetsstyrker og myndigheter. En svært stor andel av angrepene er rettet mot sikkerhetsstyrkene, som er lett identifiserbare mål. De bærer uniform og politiet kjører lett gjenkjennbare kjøretøy med grønn farge og store, sorte bokstaver. Når det gjelder målrettede angrep mot individer er ledere i sikkerhetsstyrkene, profilerte og frittallende parlamentarikere, myndighetslojale stammeledere, samt myndighetsansatte som har en viss posisjon og profil, utsatt (samtale med diplomatkilde, september 2015a). Ifølge UNAMA var dommere, aktorer og rettslige institusjoner i første halvår 2015 utsatt for en rekke målrettede angrep (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 54). I første halvår 2015 ble 412 personer *targeted killed* i til sammen 395 hendelser (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 52). Dette representerer 57 prosent økning sammenliknet med samme periode i 2014.

2.1 GEOGRAFISK UTVIKLING AV KONFLIKTEN

Kjerneområdet for den væpnede konflikten har tradisjonelt vært de sørlige og østlige delene av landet. En stor andel av de registrerte sikkerhetshendelsene skjer her. FNs generalsekretær registrerte fra og med mai til og med juli 2015 om lag seks tusen sikkerhetsinsider i hele landet. Registreringene i fem provinser: Kandahar, Nangarhar, Ghazni, Helmand og Kunar, utgjør 44,5 prosent av hendelsene (UN Secretary General 2015, s. 4). Samtidig er det provinser i sentrale deler av landet hvor det kun er registrert et fåtall hendelser; i enkelte provinser mindre enn ti. Det gjelder eksempelvis Bamian og Panjsher (samtale med FN-kilde, september 2015).

I deler av nord-Afghanistan har opprørsgrupper vært på offensiven i 2015. Nordområdene er områder med mye dynamikk, både etnisk og politisk. Opprørsbevegelsen er mer etnisk sammensatt enn i andre deler av landet og består av både usbekere, tadsjikere og pashtunere. Politiske forhold og ulike skillelinjer bidrar

til ustabiliteten; det handler om politiske partier (Jamiat og Jumbesh), politiske aktører (Dostum og Atta), kombinert med konflikter mellom etniske grupper og private konflikter (samtale med internasjonal organisasjon, september 2015).

En velinformert internasjonal organisasjon (møte, september 2015) beskrev situasjonen i sør som *business as usual*; den væpnede opposisjonen består av Taliban. Både det nye og gamle lederskapet i Taliban kommer fra denne delen av landet, tankegodset er forankret i den lokale kulturen og Taliban har relativt god støtte i befolkningen. I øst er Taliban svakere og opprøret mer fragmentert. «Hver dal har sin egen opprørsgruppe» ifølge organisasjonen.

I det sentrale Afghanistan som er hazaradominerte områder, registreres relativt sett lite konfliktrelatert vold. Dette forklares både med at hazaraene er godt organisert og har god kapasitet til å ivareta egen sikkerhet, men også med at områdene har liten strategisk verdi for opprørerne. De vestlige distriktene i Ghazni-provinsen ble beskrevet som «veldig rolige» (samtale med internasjonal organisasjon, september 2015).

I vest-Afghanistan mente den samme internasjonale organisasjonen at myndighetene har de største sikkerhetsutfordringene i Farah-provinsen, men at omfanget av den konfliktrelaterte volden i disse områdene er betydelig mindre enn i kjerneområdene for konflikten i sør og øst. I vest er hovedutfordringene knyttet til kriminalitet og smuglervirksomhet.

2.2 MINDRE SESONGMESSIGE VARIASJONER

Det har i de seneste år blitt registrert store variasjoner i opprørernes aktivitet i ulike årstider. Taliban har normalt startet våroffensiven i slutten av april, og i sommerhalvåret har opprørsaktiviteten vært høy i hele landet. I vinterhalvåret har opprørsaktiviteten avtatt markant.

Det siste året har den sesongmessige variasjonen vært mindre tydelig. Høsten har normalt vært en periode hvor den konfliktrelaterte volden avtar, også i Kabul by. I 2014 ble derimot halvparten av selvmordsangrepene i hovedstaden gjennomført i løpet av oktober, november og halve desember (Landinfo 2015, s. 23). Opprørsaktiviteten og presset fra opprørerne var også i andre deler av landet relativt høyt gjennom hele vinteren 2014. En mulig forklaring kan være en mild og snøfattig vinter, noe som medførte lite snø i fjellområdene mellom Afghanistan og Pakistan. Mange veier var åpne og det var mulig å opprettholde et høyere aktivitetsnivå (samtale med FN-kilde, september 2015).

Normalt har opprørsaktiviteten under Ramadan avtatt. Både politiske og religiøse ledere oppfordrer til respekt for den hellige måneden og ikke utøve vold. Oppfordringen ble ikke fulgt i 2015. I sin rapport til FNs sikkerhetsråd peker generalsekretæren på at antallet sikkerhetshendelser under Ramadan var unormalt høyt i 2015 (UN Secretary General 2015, s. 4).

2.3 LEDERSKIFTE I TALIBAN

Det har over lengre tid både versert rykter om Talibans mangeårige leder mullah Omars helsetilstand og angivelige død. Etter at afghansk etterretning annonserte mullaens død, ble dette bekreftet av Taliban i juli 2015. Mullah Omar døde i 2013, etter sigende en naturlig død på et sykehus i Karachi. Dødsfallet ble mest sannsynlig

holdt hemmelig i to år av taktiske og strategiske grunner. Umiddelbart etter at dødsfallet ble kjent, presenterte Taliban sin nye leder, mullah Akhtar Mohammad Mansoor. Flere kilder påpekte at Mansoor sto mullah Omar nær, og i realiteten har han ledet Taliban i flere år. Sentrale personer innad i Taliban mener at prosessen rundt valg av ny leder var mangelfull og at den gikk for fort. Det er bakgrunnen for at enkelte aktører og grupper ikke stiller seg bak den nye lederen.

Kunngjøringen om mullah Omars død og nytt lederskap medførte stans i den pågående dialogen mellom Taliban og afghanske myndigheter. Etter kunngjøringen av Omars bortgang, har det versert rykter og spekulasjoner om fragmentering av Taliban og strid om ledervervene. Det synes å være intern uenighet om strategi, og spesielt hvorvidt Taliban skal forhandle med myndighetene eller ei.

2.3.1 Mullah Akhtar Mohammad Mansoor

Mullah Akhtar Mohammad Mansoor er pashtuner født i 1963. Han kommer fra dalen Band-i-Timor i distriktet Maiwand i provinsen Kandahar. Dette området er kjent for omfattende opiumsdyrking, og flere nyhetsmedier mer enn antyder at Mansoor har vært involvert i dyrking og produksjon av opium. Han deltok i motstandsbevegelsen mot det sovjetstøttede kommunistregimet på 1980-tallet. Han ble tilknyttet Taliban da bevegelsen så dagens lys på midten av 1990-tallet og har hatt flere sentrale posisjoner, blant annet en ministerpost i Taliban-regjeringen på 1990-tallet. Etter Taliban-regimets fall i 2001, har Mansoor i lange perioder oppholdt seg i Pakistan.

Journalisten Anand Gopal hevder at situasjonen i Afghanistan ville vært annerledes dersom de amerikanske styrkene hadde forstått afghansk kultur og tatt innover seg at mange talibanere overga seg i 2001 og var innstilt på å delta i statsbyggingsprosjektet. Det gjaldt også Mansoor, som etter Taliban-regimets fall skal ha skiftet side og ønsket å støtte overgangsregimet til Karzai. Han skal ved flere anledninger ha kontaktet myndighetene og tilbudt sin støtte. Gopal hevder:

Finally, learning that he was on the American target list, he, too, fled to Pakistan. Unlike Hajji Bashar, however, he abandoned reconciliation. Years later, he would become one of the leaders of the Taliban insurgency (Gopal 2014, s. 114).

2.3.2 Fragmentering av opprøret

Landinfos samtalepartnere (september 2015) mente at mullah Omars død og det påfølgende lederskiftet har medført splittelse i Taliban. Kildene var uenige om hva splittelsen faktisk dreier seg om, hvor alvorlig den er og hvilke konsekvenser den kan få for utviklingen i Afghanistan. En representant for en internasjonal NGO (møte, september 2015) mente at det er to sentrale grupper i Taliban: en som støtter mullah Mansoors lederskap og en som stiller spørsmål ved om han er rett mann. Mange av de som er negative til Mansoor, mener at slektninger av mullah Omar, hans eldste sønn og bror, er bedre egnet til å lede Taliban. En velinformert internasjonal organisasjon (møte, september 2015) mente at ingen vet hva som faktisk foregår, selv om enkelte hevder at de har kontakter til sentrale Taliban-kilder. Kilden mente at det som formidles i mediene er sensasjonspreget og ikke nødvendigvis har rot i virkeligheten.

Flere nyhetsmedier meldte medio september 2015 at striden om Talibans lederskap er bilagt. Mullah Omars sønn og bror skal ha sverget troskap til mullah Mansoor etter

at Mansoor skal ha akseptert kravene fra mullah Omars slektninger. I en samtale med BBC hevdet imidlertid Talibans talsmann, Zabiullah Mujahid, at det fortsatt er sentrale talibanere som ikke har gitt sin tilslutning til Mansoor «because they were waiting for the family of the commander of the faithful to go first». Det dreier seg blant annet om kommandantene Mansour Dadullah og mullah Abdul Manan Niazi (BBC 2015c). Noen dager senere ble det meldt om fortsatt dyp splittelse i Taliban, og talsmenn for utbryterne antydte at det ligger an til en splittelse av bevegelsen (Channel NewAsia 2015).

2.4 DEN ISLAMSKES STATEN (IS)

Det har fra høsten 2014 versert diverse rykter om tilstedeværelse av IS og hvilke grusomheter gruppene har utført. Da Landinfo besøkte Afghanistan i november 2014, hevdet samtalepartnerne at de fleste ryktene hadde blitt tilbakevist og at det i stor grad dreide seg om «propaganda» fra blant annet lokale myndigheter for å sikre finansiell og mannskapsmessig støtte fra sentralmyndighetene (Landinfo 2015, s. 12).

Striden som fulgte etter mullah Omars død skal ifølge flere kilder ha medført at enkelte grupperinger har sluttet seg til og sverget troskap til IS. Gruppene synes ikke å ha noen direkte forbindelse til Irak og Syria, eller andre internasjonale forgreninger. Gruppene som skal ha sluttet seg til IS, har heller ikke mobilisert «fremmedkrigere» fra IS sine kjerneområder i Afghanistan, eller fra vestlige land. Ifølge en internasjonal NGO (samtale september 2015) har gruppene kun byttet ut det hvite flagget med det svarte, men består fremdeles av de samme personene. Ifølge en lokal kilde fra Nangarhar (samtale september 2015) brukes flaggene som aktivt kjennetegn på hvem de ulike gruppene representerer, og dette bidrar til at sivilbefolkningen er kjent med hvilke grupper som opererer i deres lokalmiljø.

IS i Afghanistan består av krigere fra regionen, og slik Landinfo forstår situasjonen dreier dette seg delvis om pakistanske grupperinger som har blitt drevet ut av Nord-Waziristan etter at pakistanske sikkerhetsstyrker sommeren 2014 startet en militær offensiv der. Ifølge Landinfos lokale kilde (september 2015) er om lag 90 prosent pakistanere. En betydelig andel av disse pakistanerne har tidligere vært tilknyttet pakistansk Taliban, TTP². IS består også av utbrytergrupper fra afghansk Taliban som er misfornøyd med det nye lederskapet og egne «karrieremuligheter» innenfor bevegelsen (samtale med FN-organisasjon, september 2015).

Enkelte kilder hevder at Islamic Movement of Uzbekistan (IMU) i Afghanistan har sverget troskap til IS. Dette er så vidt Landinfo vet ikke bekreftet. FNs generalsekretær nevner også at grupper som tidligere har blitt assosiert med Al Qaida og IMU, har sverget troskap til IS (UN Secretary General 2015, s. 6).

Flere samtalepartnere hevdet at IS har tilnærmet kontroll i hele eller deler av tre av Nangarhar-provinsens distrikter: Dehbala, Achin og Kot. Distriktene ligger i den sørlige delen av provinsen. Situasjonen for sivilbefolkningen er svært vanskelig, og en internasjonal organisasjon (september 2015) opplyste at mange er internt fordrevne og har beveget seg til Jalalabad by. Ifølge en FN-organisasjon (samtale, september 2015) er ti helsesentre stengt i distriktene siden sommeren 2015. En internasjonal organisasjon opplyste om en viss tilstedeværelse av IS i enkelte andre

² Tehrik-e-Taliban.

av provinsens distrikter og også i enkelte andre provinser, blant annet i Kunar, Nuristan og avgrensede deler av Helmand. Likevel er det ikke grunnlag for å hevde at IS er en sentral aktør i det afghanske opprøret. IS-gruppene spiller en relativt begrenset rolle, og tilstedeværelsen er avgrenset til enkelte geografiske områder.

Det er heller ikke noe som tyder på en allianse mellom afghansk Taliban og IS. Det er stor ideologisk avstand mellom gruppene, og det rapporteres om sammenstøt og kamper mellom IS og Taliban i flere distrikter i Nangarhar. Ifølge generalsekretærens siste rapportering til sikkerhetsrådet er det registrert 48 slike sammenstøt i perioden fra mai til og med juli 2015 (UN Secretary General 2015, s. 6).

3. MYNDIGHETSKONTROLL

Selv om myndighetene kontrollerer de fleste distriktssentrene, er kontrollen i mange tilfeller svært begrenset, og myndighetene har lite rom for myndighetsutøvelse. Tilstedeværelsen er ofte av symbolsk karakter ved at representanter for myndighetene i liten grad opererer utenfor egen base. Utenfor de urbane sentrene er situasjonen flytende og uoversiktlig. I mange områder er institusjoner og personer som representerer myndighetene i liten grad til stede. I den grad myndighetsorganer finnes, opererer de innenfor svært snevre rammer og vil antagelig ikke være i stand til å levere, uavhengig av om deres mandat er å sørge for befolkningens fysiske sikkerhet, infrastruktur eller rettsapparat.

Taliban har kontroll, eller tilnærmet kontroll, i noen få distrikter, antagelig færre enn ti. Her etablerer Taliban egne domstoler, organiserer skattlegging av befolkningen og kontrollerer personer og kjøretøy som reiser inn og ut av området. Hvorvidt Taliban tillater klinikker og jenteskoler i områder de kontrollerer, er gjenstand for forhandlinger og avhenger av lokale forhold. Ifølge en internasjonal ekspert på opprøret i Afghanistan (seminar i Oslo, november 2015), har Taliban ingen enhetlig praksis på dette. Normalt har afghanske sikkerhetsstyrker lite nærvær i områder som Taliban kontrollerer, og risikoen for kryssild vil relativt sett være mindre i slike områder enn i mer omstridte områder.

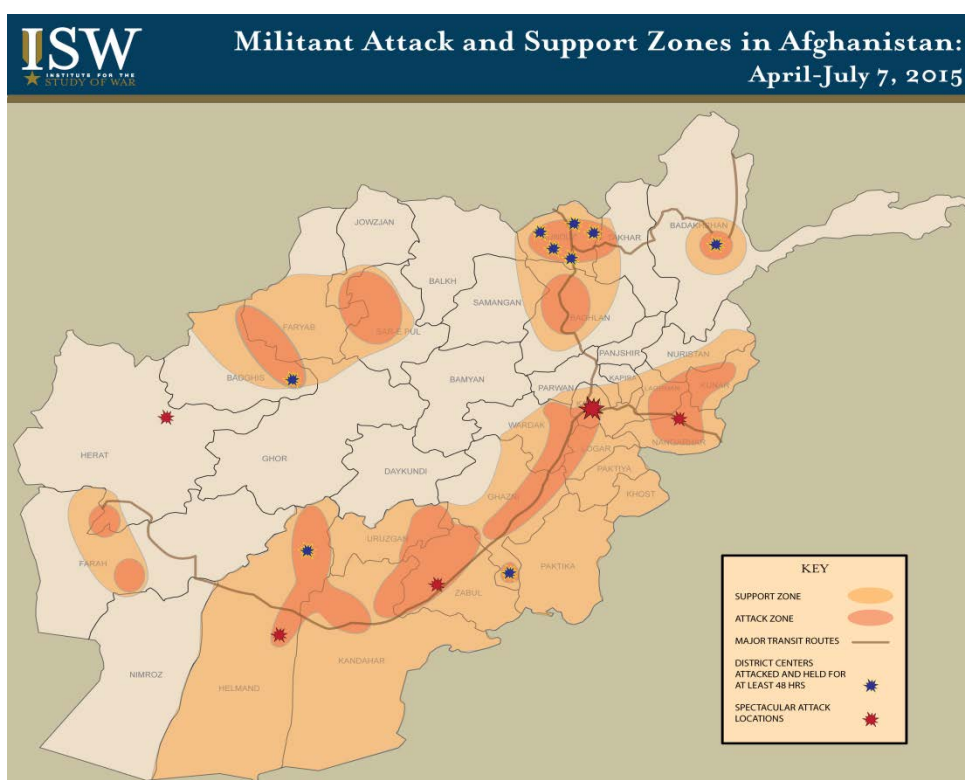
Taliban har i 2015 lyktes i å ta kontroll i flere distriktssentre, men har ikke styrke og kapasitet til å beholde områdene de erobrer. Etter 48 til 72 timer har sikkerhetsstyrkene, ofte med bistand fra internasjonale styrker, drevet opprørerne ut (samtale med internasjonal organisasjon, september 2015). Generalsekretæren beskriver det slik i rapport til sikkerhetsrådet av 1. september 2015:

The reporting period was notable for the concerted effort expended by anti-Government elements to capture and hold district centres in a number of provinces. These efforts resulted in the capture of seven district centres, a significantly larger number than in previous years, and of which five were subsequently recaptured by the Afghan National Security Forces (UN Secretary General 2015, s. 5).

Et av distriktene generalsekretæren omtaler er Yamgan i Badakshan-provinsen. Her tok opprørerne kontroll 7. juni 2015, og det tok tre uker før sikkerhetsstyrkene reetablerte kontroll over distriktssenteret. Distriktet Raghistan i samme provins falt

til opprørerne 11. september 2015 (TOLOnews 2015e), men opprørerne ble drevet ut den påfølgende dagen. I enkelte distrikter, både i det nordlige Helmand og det sørlige Uruzgan, har opprørerne lykket i å opprettholde kontroll over en lengre periode. Også i Kunduz har så vært tilfelle i flere av provinsens distrikter. Den 22. juni 2015 meldte Taliban på sine hjemmesider at de hadde tatt kontroll over Dashti Archi distriktssenter (Islamic Emirate of Afghanistan 2015). Så vidt Landinfo vet er fortsatt dette distriktssenteret og andre distrikter i Kunduz under kontroll av Taliban. Konflikten ble beskrevet som fastlåst ved at ingen av partene har kapasitet og styrke til å vinne (samtale internasjonal organisasjon, september 2015).

Kartet³ nedenfor, utarbeidet av Institute for the Study of War, viser opprørers kjerneområder, hvor distriktssentre er angrepet og hvor det er gjennomført komplekse, spektakulære angrep sommeren 2015.

Kilde: Institute for the Study of War

Den 28. september 2015 klarte opprørerne i løpet av et halvt døgn å ta kontrollen i Kunduz by. Opprørsstyrken besto av noen hundre menn under våpen, antagelig om lag fem hundre. Det er første gang etter at Taliban mistet sentralmakten høsten 2001 at bevegelsen har lykket i å ta kontroll over en provinshovedstad. Sikkerhetsstyrkene skal, ifølge etterrettelige kilder som har tilstedeværelse i provinsen, ha vært representert med nærmere 7 000 soldater og politi i provinsen da angrepet skjedde, men forsvarsevnen brøt fullstendig sammen på grunn av dårlig ledelse og mangel på koordinering. Dårlig kampmoral har antagelig også vært en viktig faktor. Taliban gjorde et poeng av dette da de annonserte seieren på sin hjemmeside:

³ Landinfo har fått tillatelse til å bruke kartet av Institute for the Study of War.

The two headed surrogate administration of Kabul is also facing disgrace and uncertainty because, on one side, thousands of brutal troops in Kunduz, trained at the cost of billions of dollars and who are working for the interest of foreigners, fled the battlefield and on the other hand, brave Muslim people of Kunduz warmly welcomed the Mujahideen (Islamic Emirate of Afghanistan u.å).

Det faktum at opprørene klarte å holde byen i over en uke forsterker inntrykket av at myndighetene og sikkerhetsstyrkene var umotiverte og uprofesjonelle i møte med opprørernes offensiv. Sikkerhetsstyrkene måtte ha omfattende forsterkninger og luftstøtte fra internasjonale styrker for å gjenerobre kontroll over Kunduz.

Luftstøtten innebar bombing av tett befolkede områder, noe som resulterte i den fatale feilbombingen 2. oktober 2015 da et sykehus drevet av Leger uten grenser ble truffet. Mange sivile ble drept, og det er satt i gang flere granskinger av omstendighetene rundt feilbombingen. President Obama har beklaget hendelsen overfor både presidenten i Leger uten grenser og president Ghani (BBC 2015d). Hendelsen illustrerer hvor alvorlig sivile kan rammes av konfliktrelatert vold i Afghanistan.

Offensiven mot Kunduz var initiert av Talibans øverste lederskap, og det ble gitt løfte om at sivilbefolkningen skulle beskyttes. Etter kort tid kom nye aktører til; det dreide seg om lokale, væpnede grupperinger og militser. Dette var grupper som ikke var under noen av partenes kommando, og de var involvert i omfattende plyndring av banker, butikker, frivillige organisasjoner og offentlige kontorer. En internasjonal organisasjon advarte om at dette medførte opptrapping og akutt fare for de lokale innbyggerne. Situasjonen var svært uoversiktlig og uten kontroll, og sivilbefolkningen ble rådet til å forlate byen umiddelbart. Antall sivile tap i Kunduz er ikke kjent, men det er grunn til å tro at tallet er relativt høyt.

3.1 SIKKERHETSSTYRKENE

Utfasingen av de internasjonale ISAF-styrkene ble avsluttet 31. desember 2014. De afghanske sikkerhetsstyrker har nå ansvar for sikkerheten i hele landet. Det er fortsatt en viss internasjonal, militær tilstedeværelse i Afghanistan, men i betydelig mindre skala enn tidligere og med et annet mandat. Resolute Support består av om lag 12 000 militære og er ikke en regulær kampstyrke. Styrkens mandat er *to train, assist and advice* (samtale med diplomatkilde, september 2015a).

Diplomatikilden stilte spørsmål ved bærekraften til sikkerhetsstyrkene. Hvordan skal styrkene som består av 350 000 mann, finansieres i fremtiden? Fortsatt er 90 prosent av kostnadene til styrkene finansiert fra utlandet og foreløpig kun ut 2017. Kilden opplyste at finansiering vil bli drøftet på et NATO-toppmøte i Warszawa i 2016, og det vil da bli tatt ta stilling til finansiering av sikkerhetsstyrkene i 2018, 2019 og 2020.

Kildene uttrykte bekymring for sikkerhetsstyrkenes høye tapstall. Det påvirker styrkenes lojalitet og moral. En diplomatkilde (samtale i Kabul, september 2015a) opplyste at både i 2013 og 2014 mistet styrkene over 4 500 mann; to tredjedeler var politi og en tredjedel var soldater. I 2015 ligger tapstallene an til å øke og hærens relative andel vil sannsynligvis bli større. En konsekvens av opprørernes endrede angrepsmønster er at 5 000 soldater antagelig vil være drept innen året er omme.

Direkte angrep medfører flere trefninger og bakkekamper, noe som erfaringsmessig øker hærens tap.

Styrkenes mangelfulle moral, kampvilje og ledelse ble svært tydelig da Kunduz falt og har også vist seg i forbindelse med angrep på flere distriktssenter. Sikkerhetsstyrkene har overgitt seg uten å yte særlig motstand og kamp. Selv om det ikke finnes pålitelig tallmateriale over deserteringer, er antallet antagelig høyt. En diplomatkilde (samtale, september 2015a) antydte at mange politimenn ikke møter på jobb fordi det er tryggere å være hjemme. Det resulterer i at befolkningen i mange områder ikke har tillit til sikkerhetsstyrkene, først og fremst fordi de ikke evner å levere sikkerhet. Tvert i mot opplever mange sivile å bli trakassert av styrkene og avkrevd bestikkelser. Særlig har Afghan Local Police (ALP) et dårlig omdømme. Ifølge kilden svekkes styrkenes moral av tvilsomme utnevnelser til høyere stillinger, utnevnelser som åpenbart er resultat av bestikkelser eller nepotisme. Motsetninger av etnisk eller stammemessig karakter bidrar til å svekke styrkenes lojalitet og kampvilje.

I et forsøk på å bygge opp sikkerhetsstyrkenes moral og effektivitet, men også for å «rense» deler av nord-områdene for opprørere, ikledde visepresident Dostum seg i juli 2015 militæruniform og dro ut i felt for å lede en offensiv mot Taliban. Opprørerne vant i første halvår 2015 betydelig terreng i provinsene Faryab og Sar-e Pul, noe som førte til at nær 30 000 personer ble internt fordrevet (Mashal 2015). Dostum ledet og koordinerte offensiven fra sitt hjem i Jawzjan-provinsen, som i realiteten fungerte som en kommandosentral. Ifølge en FN-organisasjon (samtale, september 2015) resulterte ikke operasjonen i rensing, men i forflytting av opprørere. De forlot området i perioden som operasjonen pågikk, men har nå kommet tilbake.

Sikkerhetsstyrkenes utfordringer er sammensatte. Det handler både om manglende lojalitet, kampvilje og moral, men også om mer strukturelle forhold som mangel på lederskap, utstyr og tilgang til flystøtte.

3.2 URBANE OMRÅDER

Myndighetene har siden 2001 hatt kontroll i alle de store byene og provinshovedstedene, i tillegg til de aller fleste distriktssentrene. På den bakgrunn ble fallet av Kunduz by en symboltung hendelse og en viktig milepæl. Budskapet til befolkningen over hele landet er at myndighetene ikke kan garantere for deres sikkerhet, heller ikke i de urbane sentrene.

I høst-månedene 2015 har også andre provinshovedsteder i nord vært truet. I tillegg til Kunduz har situasjonen i Meymaneh, provinshovedstaden i Faryab, og Faizabad, provinshovedstaden i Badakshan, vært spent. En av Landinfos kilder har rapportert om opptrapping og umiddelbar fare for en offensiv mot provinssentrene. Forsterkninger fra andre deler av landet har presset opprørerne tilbake, og offensiven er avverget.

I sør er situasjonen annerledes. Landinfo møtte en representant for en internasjonal organisasjon som er stasjonert i Kandahar by. Han beskrev sikkerhetssituasjonen i byen som god. Kilden forklarte dette med at politisjefen i provinsen, general Abdul Raziq, er hensynsløs og tøff, og realitetene på bakken viser at Talibans operasjoner både i Kandahar by og Spin Boldak er redusert under hans ledelse de siste fem årene (samtale i Kabul, september 2015). Dette illustrerer betydningen av lederskap innen sikkerhetsstyrkene. Det er imidlertid åpenbart at prisen for den bedrede

sikkerhetssituasjonen er høy, det er omfattende brudd på internasjonale menneskerettigheter. Human Rights Watch har dokumentert flere utenomrettslige drap og forsvinninger i Kandahar de siste årene (HRW 2015, s. 77). På tross av dette synes Raziq fortsatt å ha støtte både fra afghanske sentralmyndigheter og det internasjonale samfunnet.

Trusselen mot sivilbefolkningen i de urbane sentrene vil unntaksvis og i ekstraordinære situasjoner være kryssild da det svært sjelden forekommer trefninger mellom opprørsgrupper og sikkerhetsstyrker i provinshovedsteder og de store byene. Sivile vil her kunne rammes av IEDer, enten ved at de er plantet eller ved bruk av selvmordsbombere som bærer eksplosivene på kroppen eller i bil.

3.2.1 Kabul by

Kabul by er i mange henseende en oppvisningsplass; angrepene er designet for å vise opprørsgruppens kapasitet og relevans. Det forklarer antagelig hvorfor angrepsfrekvensen i Kabul er relativt uregelmessig. Mål for angrepene i hovedstaden er høyprofilerte internasjonale institusjoner, både den sivile og militære, i tillegg til afghanske myndigheter og sikkerhetsstyrker (samtale med internasjonal organisasjon, september 2015). Både komplekse og koordinerte angrep⁴ er effektive virkemidler for å skape oppmerksomhet i verdenspressen.

Landinfos samtalepartnere refererte til 7. august 2015 som Black Friday, den blodigste dagen i Kabul på svært lang tid. I løpet av et døgn mistet 55 personer livet og 330 personer ble såret i tre angrep. I tillegg til en militærleir i et tett befolket område, ble politiakademiet og en amerikansk base ved flyplassen angrepet. Mange mener aksjonen var et budskap om at Taliban ikke er svekket, selv om bevegelsen har et nytt lederskap.

Media beskrev eksplosjonene som uvanlig kraftige og flere samtalepartnere hevdet at det ble benyttet et nytt og sterkere sprengstoff i forbindelse med aksjonene på Black Friday. En diplomatkilde (september 2015b) pekte på at dersom dette stoffet introduseres, vil magnetiske IEDer⁵, som i dag har begrenset skadeomfang, bli en langt større trussel. I første halvår 2015 forårsaket magnetiske IEDer seks dødsfall og 58 personer ble skadet.

Opprørere har ved flere anledninger skutt granater og raketter mot byen. Normalt skytes de fra nord eller øst, men disse har foreløpig forvoldt liten skade da de er lite treffsikre og det er helt vilkårlig hvor de lander. En diplomatkilde (samtale, september 2015b) mente at de derfor ikke en *game-changer*. Kilden forklarte dette med en kombinasjon av inkompetanse og dårlig utstyr.

I tillegg til konfliktrelatert vold, er kriminalitet et problem for mange i Kabul. Det foreligger ikke pålitelig statistikk over kriminalitet, men ifølge en internasjonal organisasjon (samtale, september 2015) er det registrert syv kidnappinger i byen i 2015. Det er normalt utlendinger og antatt rike afghanere som kidnappes. På spørsmål om det kan være urapporterte kidnappingssaker i Kabul, svarte kilden at de fleste kidnappingssaker har høy profil og det er lite sannsynlig at saker forblir

⁴ Komplekse angrep er at to eller flere angrepsmetoder kombineres, mens koordinerte angrep er to eller flere angrep samtidig innenfor et avgrenset geografisk område.

⁵ Små sprengladninger som festes på kjøretøy med magnet. Magnetene kan max bære 2-4 kilo. Magnetiske IEDer har siden 2014 vært hyppig benyttet i Kabul, men det har også vært slike angrep i de andre store byene

urapportert. Mens Landinfo var i Kabul, ble et gissel, en hollandsk kvinne, frigitt. Kvinnen hadde vært holdt tre måneder i fangenskap. En tysk hjelpearbeider ble frigitt i oktober 2015 (BBC 2015e).

3.2.2 Jalalabad by

Flere kilder uttrykte bekymring for situasjonen i Nangarhar provins, både på grunn av virksomheten til IS-lojale grupper og fordi det er registrert svært mange sikkerhetshendelser i provinsen. I løpet av årets første åtte måneder er det registrert nesten to tusen sikkerhetshendelser i provinsen. Nangarhar er den provinsen med det høyeste antallet hendelser i denne perioden (samtale med FN-organisasjon, september 2015). En annen internasjonal organisasjon Landinfo møtte som følger sikkerhetssituasjonen tett, har også gjort tilsvarende erfaring; i løpet av årets første ni måneder har organisasjonen registrert mer enn 2 500 hendelser i Nangarhar.

Den samme internasjonale organisasjonen hevdet at økningen i den konfliktrelaterte volden i provinsen som helhet i liten grad har påvirket sikkerhetssituasjonen i Jalalabad by. Kilden pekte på at det ikke er registrert noen markant økning i vold eller sivile tap i byen. En kilde som kommer fra området (september 2015) mente at det største problemet for befolkningen er frykt og usikkerhet for konfliktutviklingen og fremtiden. Spesielt er frykten for IS stor, selv om IS verken er til stede i byen eller i nabadistriktene Bishud og Kama.

IEDer er en sentral del av opprørernes strategi i Jalalabad by, og det har vært flere titalls eksplosjoner i løpet inneværende år. Selv om opprørerne forsøker å ramme sikkerhetsstyrker og myndigheter, vil det alltid være risiko for at sivile rammes som tilfeldige ofre. Sikkerhetsstyrkene har et stort mannskap på plass i Jalalabad by, og ifølge en internasjonal kilde blir mange IEDer oppdaget og tilintetgjort. Selvmordsangrep forekommer relativt sjelden i Jalalabad by, og det er sjelden trefninger og væpnede sammenstøt i byen.

3.2.3 Herat by

Herat by ble av en velinformert internasjonal organisasjon (samtale, september 2015) beskrevet som en av landets tryggeste byer, også for internasjonale. Kilden hevdet at det finnes enkelte opprørsgrupperinger nord i provinsen, men i Herat by har opprørere begrenset tilstedeværelse. Befolkningen i Herat by består av flere etniske grupper, men relativt få pashtunere. Kilden mente at Taliban fortsatt er primært en pashtunsk bevegelse. Befolkningssammensetningen i Herat by kan forklare bakgrunnen for at Taliban har dårlig fotfeste og relativt få støttespillere.

Det er likevel et faktum at det finnes opprørere i byen og at de har kapasitet til både å planlegge og gjennomføre angrep. Det var pr. oktober 2015 registrert i underkant av tretti opprørsinitierte angrep i byen i 2015, en markant nedgang fra 2014.

Selv om det ikke foreligger god statistikk, tyder mye på at kriminalitet er et problem for mange i byen. Det er utstrakt smuglervirksomhet, både av narkotika, mennesker og varer. Når det gjelder kidnappinger hadde Landinfos kilder ikke tall på omfanget av kidnappinger i inneværende år. Tidligere har imidlertid Herat vært et område hvor det er registrert relativt mange kidnappinger. Da president Ghani besøkte provinsen i desember i 2014, ble femten politisjefer, åtte distriktguvernører og fire ledere for grensepolitiet fjernet fra stillingene sine. Begrunnelsen var behovet for å få bukt med

den organiserte kriminaliteten og forbedre den generelle sikkerhetssituasjonen i provinsen (Saboor 2014).

3.2.4 Mazar-e Sharif

På tross av mye ustabilitet i områdene rundt byen Mazar-e Sharif, ble byen beskrevet som rolig og stabil. Antallet sikkerhetshendelser både i byen og i provinsen Balkh som helhet, er relativt lavt. Opprørsaktiviteten i Balkh-provinsen er begrenset til enkelte distrikter: de vestlige distriktene Chimtal og Chahar Bolak, i tillegg til det sørlige distriktet Zari.

Det forekommer enkelte store angrep i byen Mazar-e Sharif; i april 2015 stormet opprørere i afghanske militæruniform en rettsbygning og angrep personer i bygningen med håndvåpen. Ti personer ble drept og mange ble skadet (BBC 2015a).

Bruk av IEDer skjer relativt sjelden i byen Mazar-e Sharif. I 2014 var det totalt ti hendelser, mens det pr. oktober var registrert fem eksplosjoner i 2015.

4. VEISIKKERHET

Det internasjonale samfunnet har i perioden etter 2001 brukt mye ressurser på å bygge veier og annen infrastruktur i Afghanistan. Et av de største veiprosjektene har vært oppgraderingen og ferdigstillelsen av den nasjonale ringveien. Den består i all hovedsak en asfaltert to-felts vei som går som en sirkel rundt landets sentrale høyfjellsområder og binder sammen de største byene. Kun en begrenset strekning i den nordvestlige Baghdis-provinsen gjenstår før veien er ferdigstilt. Lengden på ringveien er om lag 2 200 km. Veien kan, spesielt på vinterstid, ha begrenset framkommelighet i enkelte områder, både på grunn av snøfall og flom.

Det sentrale høylandet ligger utenfor ringveien. Veiene i dette området går hovedsakelig gjennom fjellområder, de er kun unntaksvis asfalterte og standarden er generelt dårlig. I vinterhalvåret er framkommeligheten ofte begrenset på grunn av gjørme og is, og ikke sjelden holdes veiene stengt i perioder.

Det er svært mange afghanere som til enhver tid benytter veinettet på reise lokalt, nasjonalt eller med kurs mot grensepasseringene ut av landet. Majoriteten av afghanere på reise benytter landeveien, og de færreste har økonomi til å fly. Trafikkulykker er den største trusselen for sivile på veiene, og mange sivile mister livet på veinettet som følge av trafikkulykker. En nedslitt bilpark, mangelfull kjøreopplæring og neglisjering av trafikkregler er medvirkende årsaker til dette (Landinfo 2013, s. 6). Nyhetsmedier rapporterer stadig om alvorlige ulykker med mange drepte, herunder kvinner og barn (Moosakhail 2015b). I 2014 ble over dobbelt så mange drept i trafikken som av konfliktrelatert vold (World Life Expectancy u.å.).

Myndighetene bruker mye ressurser på å holde kontroll over de viktigste hovedveiene. Det gjøres ved stor tilstedeværelse av sikkerhetsstyrker, de patruljerer veiene og har kontrollposter. Myndighetene har imidlertid ikke kapasitet til å være til stede på hele veinettet, og det er relativt enkelt for opprørerne å angripe og sette opp veisperringer. Sikkerhetsstyrkens uprofesjonelle holdninger og korrupsjon bidrar

selvsagt også til å svekke kontrollens effektivitet. En internasjonal organisasjon (samtale, september 2015) kjente til tilfeller hvor sikkerhetsstyrkene hadde kunnskap om at Taliban hadde satt opp illegale veisperringer, men unnlot å gripe inn. Organisasjonen hevdet videre at det forekommer at politi rømmer fra området når Taliban angriper og på den måten unnlater å gå i kamp.

De mindre trafikkerte veiene er lavere prioritert av sikkerhetsstyrkene, noe som kan gi opprørerne og kriminelle større spillerom. En internasjonal organisasjon (samtale, september 2015) viste til en hendelse i Lashkar Gah i Helmand der en buss som kjørte en alternativ rute på grunn av flom, endte opp i et Taliban-kontrollert område.

Veinettet er strategisk viktig. Da Kunduz falt, blokkerte Taliban innfartsårene til byen for å forhindre sikkerhetsstyrkene i å komme inn med forsterkninger. Veiene ble sperret både med store steiner og annet utstyr; til og med pulter og stoler fra skoler. En konsekvens av at veier blokkeres er at det begrenser sivilbefolkningens muligheter for effektiv evakuering fra et område.

Det er forskjell på trusselbildet på de store hovedveiene og andre, mindre trafikkerte veier. På mindre veier utgjør IEDer og veibomber en risiko. På hovedveiene vil kryssild og illegale veisperringer være den største trusselen. Det er generelt forbundet med mindre risiko å reise på dagtid enn på kveld- og nattestid. På natten opphører sikkerhetstiltakene; det er ingen patruljering og sikkerhetsstyrkene har kun unntaksvis kontrollposter.

Utlendinger er utvilsomt en gruppe som er utsatt for voldelige, opprørsinitierte angrep og aksjoner i Afghanistan. Det er en stadig pågående diskusjon blant utlendinger om hva som er best for å unngå oppmerksomhet når en reiser; er det en fordel eller ulempe å velge lokale kjøretøy og holde lav profil? Risikoen for målrettede angrep reduseres, men konsekvensene dersom noe skulle skje blir mer alvorlig. Høy profil, for eksempel i form av pansrede Toyota Land Cruisere øker synligheten, men reduserer antagelig konsekvensene av et eventuelt angrep. En stor internasjonal NGO (samtale, september 2015) opplyste at den har byttet til lavprofilbiler ved reiser utenfor de store byene fordi opprørsbevegelsen er mer fragmentert og situasjonen uoversiktlig.

4.1 ULIKE TRUSLER PÅ VEINETTET

Mange av sikkerhetsinsidentene og angrepene i Afghanistan skjer på veinettet. Det foreligger ikke tall over hvor stor andel av den konfliktrelaterte volden som skjer på veiene, men Landinfo mener det er grunn til å tro at andelen er høy; relativt sett rammes flest sivile av konfliktrelatert vold mens de befinner seg på eller ved en vei. Sivile trafikanter kan bli tilfeldige ofre for kryssild og IEDer, selv om de i utgangspunktet ikke er mål for noen av partenes operasjoner. Det er ikke tall over hvor mange som har mistet livet i konfliktrelatert vold på veinettet.

Ofte er det krevende å ha en kildekritisk tilnærming til hendelser som rapporteres, det er uklarhet rundt hendelsesforløp, partene gir ulike versjoner og det er ofte ikke vitner til stede som kan, eller vil, bidra med objektiv informasjon. Det var tilfelle under et angrep i Wardak i oktober 2015; det var ulike versjoner av omfanget av opprørernes angrep, men også når det gjaldt antall og profil på ofrene (Pajhwok 2015).

4.1.1 Kryssild

Kryssild tar flest sivile liv i Afghanistan. I første halvår 2015 ble 379 sivile drept og 1 198 sivile skadet i kryssild (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 26). Landinfo er ikke kjent med tall over hvor stor andel av disse som ble drept eller skadet på veien, men det er en kjent sak at direkte angrep på sikkerhetsstyrkenes patruljer og kontrollposter er utbredt. Slike angrep er registrert på de fleste veistrekninger, men er mindre utbredt i hazara-dominerte områder.

Kryssild rammer vilkårlig og alle veifarende utsettes for risiko, selv om veier ofte stenges når det foregår kamper i et område. Det hender at sivile ikke rekker å komme seg ut av området og blir «fanget». Ifølge en velinformert kilde var to av tre hovedveier inn til provinshovedstaden i Wardak stengt i en periode i oktober 2015 da nærmere hundre opprørere angrep sikkerhetsstyrkene, både med lette og tyngre våpen. Selv om det normalt registreres få trefninger i de urbane sentrene, er bevegelsesfriheten ut og inn av byene tidvis redusert på grunn av konfliktrelatert aktivitet i byenes nærområder.

4.1.2 IEDer

Bruk av IEDer er begrenset på de store hovedveiene; stor trafikk og veidekket (asfalt) reduserer muligheten for å plante eksplosiver i veibanen. Risikoen for å rammes av veibomber er størst på mindre trafikkerte grusveier, hvor det også er lettere å skjule eksplosivene. Risikoen for å kjøre på en veibombe er normalt størst i morgentimene da de ofte «plantes» i løpet av natten (samtale med internasjonal organisasjon, september 2015). Mange av IEDene er ikke fjernstyrt og rammer vilkårlig; alle veifarende kan utløse eksplosivene. Disse sprenglegemene utgjør derfor en stor risiko for sivile.

Afghanske sikkerhetsstyrker rydder hovedveiene og enkelte andre veistrekninger for IEDer hver morgen, rett etter soloppgang. De klarer ikke å identifisere alle, og det er ikke uvanlig at veibomber utløses tidlig på morgenen.

4.1.3 Illegale veisperringer

Både opprørsgrupper og kriminelle setter opp ulovlige veisperringer for å kontrollere og for å utnytte veifarende. Det er uforutsigbart når og hvor veisperringene settes opp, og det er derfor vanskelig å ta forholdsregler. Denne formen for trakassering av trafikanter øker på sen ettermiddag, kveld og natt. Selv på de mest trafikkerte veiene forekommer illegale veisperringer fra tid til annen (samtale internasjonal organisasjon, september 2015).

Risikoreduserende tiltak kan være å kjøre i kolonne. Et annet tiltak er å ikke ha noen dokumenter eller annet som indikerer tilknytning til myndighetene, sikkerhetsstyrker eller internasjonale organisasjoner. Myndighetspersoner og sivile som arbeider for internasjonale organisasjoner må ta forholdsregler og ikke bringe med seg noe som avslører deres profesjonelle tilhørighet når de er på reise. Eventuelle kompromitterende mobillogger fjernes, eller mobiltelefonen legges igjen hjemme (samtale internasjonal organisasjon, september 2015). Mange ikler seg i tillegg tradisjonell klesdrakt. Det selvsagt også en fordel å ikke reise med verdigjenstander, store pengebeløp og smykker.

Opprørere kontrollerer veifarende først og fremst i den hensikt å spore personer som har tilknytning til myndighetene, særlig sikkerhetsstyrkene. Mange blir kontrollert,

og de som ikke avsløres som tilknyttet sikkerhetsstyrker, myndigheter eller internasjonale organisasjoner, blir sjekket ut og kan reise videre. Personer som opprørere mener er tilsluttet sikkerhetsstyrkene *are not seen anymore* (samtale med internasjonal organisasjon, september 2015).

Ifølge en internasjonal Afghanistan-ekspert (seminar i Oslo, november 2015) har Taliban såkalte «hit-lists». Det dreier seg om personer som har fått en dødsdom av Taliban. Også andre kan være på listen, eksempelvis personer som mistenkes for å være spioner. Landinfo forstår det slik at dette dreier seg om den personkretsen som normalt er i Talibans søkelys og som er utsatt for målrettede drap. Eksperten mente at Talibansoldatene på veisperringene ikke er i besittelse av listene. Opprørernes kontroller er gjennomgående omfattende, og detaljer kan vekke mistenksomhet. Det kan være tilstrekkelig at den som stoppes bærer preg av å være redd, er ny-barbert, har slips eller klær som oppfattes som tegn på tilknytning til myndigheter eller internasjonale. En hazara har antagelig større sannsynlighet for å bli stoppet enn andre etniske grupper fordi hazaraer i større grad enn andre etniske grupper støtter statsbyggingsprosjektet og myndighetene. Taliban vil iverksette undersøkelser og forsøke å få klarhet i personens identitet, sympatier og tilknytning.

UNAMA gir ikke informasjon om åsted for de målrettede drapene (*targeted killing*), men mange blir antagelig drept på eller ved veien. En internasjonal organisasjon (samtale, september 2015) opplyste at Taliban har et effektivt system med informanter på veinettet, også langs hovedveiene, som rapporterer hvem som er på vei. Kilden viste til et tilfelle hvor en representant for et lokalt eldreråd fra Nawa i Barakzai i Helmand var på vei hjem fra et besøk i Kabul, men ble stoppet i Gelan-distriktet i Ghazni og skutt på stedet. Målrettede angrep rettet mot særskilte enkeltindivider kan også tilfeldig ramme andre sivile.

Det forekommer at Taliban tar «feil» personer, blant annet fordi mange bærer samme navn i Afghanistan. Det forekommer også at falsk informasjon er plantet som ledd i en personlig konflikt. Eksperten understreker at kontrollene ved veisperringer er vilkårlige og ofte avhengig av ansvarlig kommandants interesser og dagsform (seminar i Oslo, november 2015).

4.1.4 «Massekidnapping»

Det har i løpet av 2015 vært flere tilfeller hvor større grupper har blitt kidnappet fra busser og andre kjøretøy. De som kidnappes er i all hovedsak hazaraer. Dette har skapt stor frykt og spekulasjon om det har sin bakgrunn i sekterisk vold rettet mot hazarabefolkningen og shiamuslimer.

I februar 2015 ble en buss stoppet av væpnede menn i provinsen Zabul, og mannlige passasjerer med hazarabakgrunn ble bortført. Kvinner, barn og personer med en annen etnisk bakgrunn ble ikke frihetsberøvet. I kjølvannet av hendelsen oppstod spekulasjoner om det kunne være IS som sto bak (Bezhan 2015). I mai 2015 ble 19 av 31 gisler frigitt i det som kan synes å være en fangeutveksling mellom myndighetene og Islamic Movement of Uzbekistan (IMU) (BBC 2015f). Landinfos kilder mente også at IMU sto bak kidnappingen og at de kidnappede var forhandlingskort for å få løslatt fengslede opprørere (samtale med FN-organisasjon og internasjonal organisasjon, september 2015). Landinfo har ikke informasjon om situasjonen til de øvrige gislene.

I mars 2015 ble ti hazaraer kidnappet på veien mellom Ghazni by og distriktet Jaghori (TOLOnews 2015a). Etter noen timer ble ni av gislene frigitt, mens en person, som angivelig arbeidet for myndighetene, fortsatt er savnet. En velinformert internasjonal organisasjon opplyste i møte med Landinfo (september 2015) at kidnapping av hazaraer brukes som forhandlingskort for å presse lokale eldreråd til å gi opprørerne passasje gjennom territorier kontrollert av hazaraer.

I august 2015 ble en gruppe hazaraer på vei fra Ghazni by til Jaghori-distriktet stoppet i Qarabagh. Medier meldte at minst ti personer ble kidnappet (Khaama Press 2015d). De ble stoppet i en illegal veisperring, antagelig på grunn av mistanke om at de jobbet for myndighetene. De ble frigitt etter to dager, den 14. august, etter at lokale eldre hadde forhandlet og meglet i saken.

Det ble meldt om flere bortføringssaker i august; fire ingeniører på vei hjem fra arbeidet ble kidnappet og funnet drept noen dager senere i nærheten av Ghazni by (Khaama Press 2015c). Det foreligger ikke pålitelig informasjon om motivet bak disse drapene, men det er grunn til å tro at opprørerne var av den oppfatning at konstruksjonsprosjektet som ingeniørene arbeidet på kunne assosieres med myndighetene.

I Ab Band-distriktet sør i Ghazni ble en buss stoppet av opprørere i september 2015; syv sivile ble bortført. Opprørerne skal ha undersøkt alle de bortførtes tilknytning til myndighetene. Samtlige ble løslatt samme dag. Noen dager senere ble 50 sivile stoppet i en illegal veisperring i Andar-distriktet; 48 ble raskt sjekket ut av saken og kunne reise videre, mens det er ukjent hva som har skjedd med de to siste.

I september 2015 ble 13 hazaraer drept i Balkh-provinsen. Mennene ble stoppet mens de var på reise, de ble kommandert ut av bilene og skutt på kloss hold (Al Jazeera 2015). En FN-organisasjon og en internasjonal organisasjon (samtaler, september 2015) hadde kjennskap til bakgrunnen for hendelsen og hevdet at dette dreide seg om hevn i en privat konflikt. Taliban har ikke påtatt seg ansvaret for drapene.

Konklusjonen til samtalepartnerne (september 2015) er at bakgrunnen for massekidnappingene er politikk, ofte forsterket av lokale forhold, lokal dynamikk og private konflikter. Det dreier seg verken om etnisitet eller religion. Det er som tidligere nevnt antagelig en høyere andel hazaraer som støtter statsbyggingsprosjektet enn andre etniske grupper, og det er grunnen til at forholdsvis flere hazaraer stoppes i veisperringer og oftere blir utsatt for kidnappingsaksjoner.

Flere militante grupperinger fra stammeområdene i Pakistan har beveget seg over grensen til Afghanistan. En del av disse har en klar sekterisk agenda. Likevel foreligger ikke informasjon som tilsier at det i dag er sekteriske aksjoner i Afghanistan. Det gjenstår å se om økt sekterisme vil prege konflikten sterkere enn hva som hittil har vært tilfelle.

4.2 KONKRETE VEISTREKNINGER

Det generelle konfliktnivået i et område gjenspeiles i veisikkerheten. Det er store geografiske forskjeller når det gjelder antall sikkerhetshendelser og antall sivile tap. Det er derfor betydelig mindre hendelser og tryggere å ferdes på veinettet i områder hvor befolkningen er hazara enn i omstridte områder, enten etnisk sammensatt eller befolket av pashtunere.

4.2.1 Kabul - Jalalabad - Torkham

Dette er en sterkt trafikkert strekning med svært mye person- og godstrafikk. Veien er av stor strategisk betydning, ettersom Torkham er den viktigste grensestasjonen på den afghansk-pakistanske grensen. Kildene Landinfo snakket med i september 2015 var samstemte om at det normalt er uproblematisk å reise på veistrekningen mellom Kabul og Jalalabad på dagtid. Det har vært enkelte trefninger og angrep i Surobi-distriktet. Veien har vært stengt i korte perioder.

Det er rapportert om enkelte hendelser på den 80 km lange strekningen mellom Jalalabad og Torkham. En internasjonal organisasjon (samtale, september 2015) opplyste at opprørere ved enkelte anledninger har satt opp veisperringer på strekningen. Opprørere har også angrepet sikkerhetsstyrkene (kjøretøy, patruljerende tropper og kontrollposter) både med lette og tyngre våpen. Det har også vært enkelte selvmordsangrep rettet mot NATO-tropper (Khaama Press 2015a). Høy-profilerte myndighetspersoner er selvsagt også et mål her, noe angrepet på konvoien til guvernøren i Nangarhar-provinsen viser (Moosakhail, 2015a). Det er rapportert om enkelte kidnappinger, men disse synes primært å være av kriminell karakter.

4.2.2 Kabul – Mazar-e Sharif

Det er ifølge en velinformert internasjonal organisasjon (september 2015) normalt forbundet med liten risiko å ferdes på veien fra Kabul til Mazar-e Sharif på dagtid. Veiforbindelsen mellom de sentrale og nordlige delene av landet går gjennom provinsen Baghlan. I provinshovedstaden Pul-e Khumri deler veien seg. Ringveien fortsetter nordvest til provinsen Balkh og byen Mazar-e Sharif, mens en annen vei går nordøstover, gjennom distriktet Baghlani Jadid til Kunduz-provinsen. I deler av Baghlan står den væpnede opposisjonen sterkt. Her hender det, ifølge den internasjonale organisasjonen, at det settes opp illegale veisperringer. Det er også registret trefninger og IED-aksjoner. Ifølge nyhetsmedier har det vært enkelte kidnappinger i området, eksempelvis ble 14 passasjerer bortført i Pul-e Khumri i juli 2015 (TOLONews 2015d). Så vidt Landinfo er kjent med har de fleste gislene blitt frigitt etter at områdets eldreråd grep inn og meglet frem en løsning. Den internasjonale organisasjonen (september 2015) påpekte at de fleste bortføringer skjer på kveld- og nattestid. En del av bortføringene er ikke relatert til konflikten, men er kriminell aktivitet (både ran og utpressing).

Også i Salangpasset har det vært trefninger mellom opprørere og sikkerhetsstyrker, hvilket har medført at Salang-tunellen har vært midlertidig stengt (Khaama Press 2015b).

4.2.3 Kabul – Bamian

Det er to mulige ruter fra Kabul til Bamian. Den ene går gjennom Parwan-provinsen og den andre gjennom det nordlige Wardak. Ifølge en velinformert internasjonal organisasjon (september 2015) er veien gjennom Parwan å foretrekke, selv om situasjonen i Ghorbanddalen er labil, og det kan forekomme opprørsinitierte angrep og trefninger.

Gjennom Wardak er det enkelte problematiske område. Fra Jalrez-distriktet rapporteres om flere alvorlige hendelser. Sommeren 2015 gjennomførte opprørere koordinerte angrep på flere av politiets kontrollposter. Det var alvorlige trefninger og kamper mellom opprørere og sikkerhetsstyrker, og nyhetsmedier meldte om store tap på begge sider (Pajhwok 2015b). Flere hundre talibanere blokkerte veien, og svært

mange biler strandet på hver side av blokkeringen (Pajhwok 2015a). Det foreligger ikke informasjon som indikerer at sivile har blitt rammet direkte av volden i denne perioden.

Utlendinger rådes til ikke å reise landeveien fra Kabul til Bamian, men å benytte fly (samtale med internasjonal organisasjon, september 2015).

4.2.4 Kabul – Kandahar

Det rapporteres om en rekke hendelser på veien mellom Kabul og Kandahar og dette har vedvart over år. Det er særlig registrert mange sikkerhetsinsider langs hovedveien i distriktene Nirkh og Saydabad i Wardak provinsen. Saydabad er et omstridt område, halvparten av de registrerte opprørsangrepene i Wardak-provinsen refererer seg til dette distriktet. En stor andel er direkte eller indirekte angrep rettet mot sikkerhetsstyrker med håndvåpen eller raketter. Det er registrert angrep hvor sivile har blitt direkte rammet. I mars 2015 ble tretten passasjerer drept da væpnede menn stoppet kjøretøyene de satt i og åpnet ild (TOLONews 2015b). De drepte var av ulike etnisiteter, og det foreligger ikke informasjon som kan forklare volden. Verken Taliban eller andre har påtatt seg ansvaret for hendelsen, og enkelte spekulerer i om IS står bak.

Området sør for Ghazni by, Andar-distriktet, ble beskrevet å være «Taliban-land». Her er illegale veisperringer hvor veifarende og biler blir undersøkt. Det er rapportert om bortføringer og at sivile har blitt fanget i kryssild i området. Om lag en fjerdedel av samtlige registrerte sikkerhetshendelsene i Ghazni-provinsen er i Andar-distriktet (samtale med internasjonal organisasjon, september 2015).

Opprørerne bruker ulike metoder og virkemidler for å blokkere trafikken og kontrollere trafikanter. Utenfor Ghazni by blokkerte flere titalls opprørere veien og stengte den for all trafikk i to dager i oktober 2015. Blokaden ble oppløst av afghanske sikkerhetsstyrker med internasjonal luftstøtte. En representant for myndighetene hevdet at femti opprørere ble drept. Fire sivile, inkludert en kvinne, skal ha blitt drept og fem såret (Maftoon 2015). Opprørerne angriper også infrastruktur. I oktober 2015 ble en stor bru i Zabul-provinsen sprengt, noe som fikk store konsekvenser for trafikkavviklingen og lokalt næringsliv (Hotak 2015).

4.2.5 Kabul – Jaghuri-distriktet

Ruten med færrest sikkerhetshendelser mellom Kabul og Jaghuri-distriktet går via Bamian by. Det går innenriksfly mellom Kabul og Bamian. Fra Bamian by til Jaghuri går en kjørbare vei gjennom Waras-distriktet og distriktet Nawur i Ghazni-provinsen. Reisen fra Bamian til Jaghuri tar om lag 14 timer. Området er øde med lite bebyggelse og lite trafikk på veien. Det rapporteres om svært få sikkerhetsrelaterte hendelser. Veien kan være stengt vinterstid. Ruten anses trygg, også for utlendinger. Landinfo møtte lederen for en internasjonal NGO (september 2015) som nylig hadde besøkt Jaghuri, og benyttet denne reiseruten.

Det går tre ulike veier til Jaghuri-distriktet med utgangspunkt i hovedveien fra Kabul til Kandahar (Landinfo 2013, s. 12). En internasjonal organisasjon (september 2015) mente at for sivile vil det generelt ikke være vesentlige forskjeller på de tre alternativene. Det kan på alle rutene forekomme illegale veisperringer, men det er alternativet gjennom Nawur som anses som tryggest av sivilbefolkningen, og som oftest blir benyttet.

Ruten går vestover fra Ghazni by gjennom Bahrami Shahid og Nawur til Jaghuri. En velinformert internasjonal organisasjon (september 2015) opplyste at veien fra Ghazni by hovedsakelig går gjennom hazara-områder. I Nawur er befolkningen hundre prosent hazara. Bahrami Shahid er et etnisk sammensatt distrikt, men med stor majoritet av hazaraer. Det er rapportert om få sikkerhetshendelser fra disse distriktene. De hendelsene som Landinfo har kjennskap til, er i all hovedsak direkte angrep på sikkerhetsstyrker med lettere våpen. Et unntak er en hendelse i juni 2015 i Nawur-distriktet da to ansatte i et bygningsfirma ble kidnappet på vei hjem fra jobb på motorsykkel. Landinfo har ikke pålitelig informasjon om utfallet i kidnappingssaken.

Det andre alternativet er ruten via Qarabagh distrikt. Fra Qarabagh går en vei vestover til Jaghuri. Qarabagh er et etnisk sammensatt distrikt hvor det er registrert en rekke sikkerhetsrelaterte hendelser. Angrepsmønsteret ser ut til å være at opprørere angriper politiets kontrollposter med håndvåpen. Det er registrert tilfeller av massekidnappinger, jf. del 4.1.4, på denne veistrekningen.

Det tredje og siste alternativet er avkjøring fra hovedveien ved Gelan-distriktet, derfra er det en kort kjøretur, om lag tretti minutter, til Jaghuri (Landinfo 2013, s. 12). For reisende fra Kabul vil ruten gå gjennom flere svært ustabile og til dels opprørskontrollerte områder langs hovedveien, herunder Andar-distriktet. På strekningen fra ringveien til Jaghuri rapporteres det om sikkerhetsrelaterte hendelser i form av illegale veisperringer samt opprørsinitierte angrep på sikkerhetsstyrkenes kontrollposter.

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Al Jazeera (2015, 5. september). Gunmen kill 13 civilian passengers in north Afghanistan. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2015/09/gunmen-kill-13-civilian-passengers-north-afghanistan-150905140337290.html> [lastet ned 26. oktober 2015]
- BBC (2015a, 9. april). Afghan attack: Deadly gun battle in Mazar-e-Sharif. *BBC Asia*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-asia-32230399> [lastet ned 19. oktober 2015]
- BBC (2015b, 11. mai). Afghanistan Hazara kidnapped passengers released. *BBC Asia*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-asia-32686953> [lastet ned 19. oktober 2015]
- BBC (2015c, 16. september). Mullah Omar: Taliban «resolve split» over successor Mansour. *BBC Asia*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-asia-34272028> [lastet ned 13. oktober 2015]
- BBC (2015d, 7. oktober). Obama apologises to MSF president for Kunduz bombing. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-us-canada-34467631> [lastet ned 19. oktober 2015]
- BBC (2015e, 17. oktober). German aid worker hostage released in Afghanistan. *BBC Asia*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-asia-34564692> [lastet ned 19. oktober 2015]
- Bezhan, F. (2015, 25. februar). Mass abduction of hazaras in Afghanistan raises fears of Islamic State. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/afghanistan-hazaras-mass-abduction-islamic-state/26869255.html> [lastet ned 19. oktober 2015]
- Channel NewsAsia (2015, 20. september). Afghan Taliban divided as talks between two factions fail. *Channel NewsAsia*. Tilgjengelig fra <http://www.channelnewsasia.com/news/asiapacific/afghan-taliban-divided-as/2138604.html> [lastet ned 12. oktober 2015]
- Gopal, A. (2014). *No good men among the living*. New York: Metropolitan Books.
- Hotak, N. (2015, 13. oktober). Taliban blow up highway bridge in Zabul. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra http://www.pajhwok.com/en/node/435101%3Fmc_cid%3D22353d8319%26mc_eid%3D6acdacc2fb [lastet ned 19. oktober 2015]
- Human Rights Watch (2015). *Today We Shall All Die*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/afghanistan0315_4up.pdf [lastet ned 19. oktober 2015]
- Institute for the Study of War (ISW) (u.å.). *Militant Attack and Support Zones in Afghanistan: April-July 7, 2015*. Washington D.C.: Institute for the Study of War (ISW). Tilgjengelig fra http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Militant%20Sanctuary%20in%20Afghanistan%20Map_070715-01_0_5.png [lastet ned 12. november 2015]
- Islamic Emirate of Afghanistan (2015, 22. juni). Dashti Archi district HQ, 12 posts overrun. *Islamic Emirate of Afghanistan*. Tilgjengelig fra <http://shahamat-english.com/dash-archi-district-hq-12-posts-overrun/> [lastet ned 9. oktober 2015]
- Islamic Emirate of Afghanistan (u.å.). The Liberation of Kunduz showed military capability and moral magnitude of Mujahideen. *Islamic Emirate of Afghanistan*. Tilgjengelig fra <http://shahamat-english.com/the-liberation-of-kunduz-showed-military-capability-and-moral-magnitude-of-mujahideen/> [lastet ned 9. oktober 2015]

- Khaama Press (2015a, 5. januar). Suicide attack on NATO troops convoy in Nangarhar. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/suicide-attack-on-nato-troops-convoy-in-nangarhar-8919> [lastet ned 26. oktober 2015]
- Khaama Press (2015b, 23. juli). Salang tunnel briefly blocked following militants attack. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/salang-tunnel-blocked-as-militants-launch-attack-on-kabul-mazar-highway-9536> [lastet ned 12. oktober 2015]
- Khaama Press (2015c, 11. august). Kidnappers kill abducted engineers in Ghazni. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/kidnappers-kill-abducted-engineers-in-ghazni-3738> [lastet ned 19. oktober 2015]
- Khaama Press (2015d, 12. august). Unidentified gunmen kidnapped at least 10 people in Ghazni. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/unidentified-gunmen-kidnapped-at-least-10-people-in-ghazni-3744> [lastet ned 19. oktober 2015]
- Landinfo (2015, 8. april). *Sikkerhetsrelaterte forhold*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3118/1/3118_1.pdf [lastet ned 12. oktober 2015]
- Landinfo (2013, 18. april). *Veisikkerhet for sivile*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2340/1/2340_1.pdf [lastet ned 19. oktober 2015]
- Maftoon, S. (2015, 13. oktober). Taliban's blockade of Kabul-Kandahar highway continues. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2015/10/13/taliban%E2%80%99s-blockade-kabul-kandahar-highway-continues>
- Mashal, M. (2015, 18. august). Afghan Vice President Raises Concerns by Turning to Militias in Taliban Fight. *The New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2015/08/19/world/asia/afghanistan-vice-president-rachid-dostum-taliban.html?_r=0 [lastet ned 12. oktober 2015]
- Moosakhail, Z. (2015a, 10. juni). Nangarhar Governor's convoy attacked. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/nangarhar-governors-convoy-attacked-3469> [lastet ned 26. oktober 2015]
- Moosakhail, Z. (2015b, 30. juli). Traffic accident leaves nine dead on Kabul-Kandahar highway. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/traffic-accident-kills-nine-people-on-kabul-kandahar-highway-370> [lastet ned 26. oktober 2015]
- Pajhwok Afghan News (2015a, 2. juli). Hundreds of Taliban storm security posts in Jalrez district. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2015/07/02/hundreds-taliban-storm-security-posts-jalrez-district> [lastet ned 26. oktober 2015]
- Pajhwok Afghan News (2015b, 4. juli). Governor wants thorough probe into Jalrez clash. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2015/07/04/governor-wants-thorough-probe-jalrez-clash> [lastet ned 26. oktober 2015]
- Saboory, G. (2014, 28. desember). Ghani sacks officials in Herat visit. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/17635-ghani-sacks-officials-in-herat-visit> [lastet ned 9. oktober 2015]
- TOLONews (2015a, 15. mars). 10 more hazara passengers abducted in Ghazni. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/18621-10-more-hazara-passengers-abducted-in-ghazni> [lastet ned 9. oktober 2015]
- TOLONews (2015b, 24. mars). 13 civilian passengers shot dead on Kabul-Ghazni Highway. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/18736-13-civilian-passengers-shot-dead-on-kabul-ghazni-highway> [lastet ned 26. oktober 2015]

- TOLONews (2015c, 21. juni). Security forces re-take Yamgan after three-week battle. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/20118-security-forces-re-take-yamgan-after-three-week-battle> [lastet ned 9. oktober 2015]
- TOLONews (2015d, 26. juli). Taliban abduct 14 passengers in Baghlan Province. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/20608-taliban-abduct-14-passengers-in-baghlan-province> [lastet ned 9. oktober 2015]
- TOLONews (2015e, 11. september). Raghistan District of Badakhshan collapses to Taliban. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/21336-raghistan-district-of-badakhshan-collapses-to-taliban> [lastet ned 9. oktober 2015]
- UN Secretary General (2015, 1. september). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN General Assembly and Security Council. Tilgjengelig fra http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/SG%20Reports/SG_Report_September_2015.pdf [lastet ned 12. oktober 2015]
- UNAMA & UNHCHR, dvs. United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (2015, august). *Afghanistan – Mid-year Report 2015 – Protection of Civilians in Armed Conflict*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/Documents/UNAMA%20Protection%20of%20Civilians%20in%20Armed%20Conflict%20Midyear%20Report%202015_FINAL_%20%20August.pdf [lastet ned 12. november 2015]
- World Life Expectancy (u.å.). *World Health Rankings - Afghanistan: Road Traffic Accidents*. LeDuc Media. Tilgjengelig fra <http://www.worldlifeexpectancy.com/afghanistan-road-traffic-accidents> [lastet ned 12. november 2015]

Muntlige kilder

- Diplomatkilde, samtale i Kabul 13. september 2015a
- Diplomatkilde, samtale i Kabul 14. september 2015b
- FN-organisasjon, samtale i Kabul 14. september 2015
- Internasjonal NGO, samtale i Kabul 12. september 2015
- Internasjonal organisasjon, samtale i Kabul 13. september 2015
- Internasjonal Afghanistan-ekspert, seminar i Oslo 2. november 2015
- Lokal kilde fra Nangarhar, Kabul 15. september 2015
- NGO, samtale i Kabul 13. september 2015